

ПРОТОКОЛ № 2
засідання вченої ради
Харківського національного педагогічного
університету імені Г.С. Сковороди
від 22 квітня 2011 року

ПОРЯДОК ДЕННИЙ:

1. Наукова доповідь: «Форми часу в системі культури» (доктор філософських наук О.Г. Роговський).
2. Про рекомендацію кандидатури для присвоєння Міжнародної літературної премії імені Михайла Шолохова (доктор педагогічних наук, професор, академік НАПН України, ректор І.Ф. Прокопенко).
3. Представлення до вчених звань (кандидат філологічних наук, учений секретар університету Т.І. Тищенко).
4. Інформація про роботу спеціалізованої вченої ради К 64.053.06 (учений секретар спеціалізованої вченої ради, доктор педагогічних наук, професор О.В. Попова).
5. Звіт докторанта третього року навчання В.В. Ворожбіт (перевіряючі: доктор педагогічних наук, професор Ю.Д. Бойчук, доктор педагогічних наук, професор В.М. Гриньова).
6. Про представлення кандидатур до нагородження Почесною грамотою Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України (кандидат філологічних наук, учений секретар університету Т.І. Тищенко).
7. Про присвоєння звання Почесного доктора Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди Президенту НАПН України Кременю Василю Григоровичу та заступнику Президента НАН України Неклюдову Івану Матвієвичу (доктор педагогічних наук, професор, академік НАПН України, ректор І.Ф. Прокопенко).
8. Про підтримку клопотання Головного управління освіти і науки Харківської обласної державної адміністрації про виключення із складу структурних підрозділів університету Балаклійського та Красноградського педагогічних коледжів (доктор педагогічних наук, професор, академік НАПН України, ректор І.Ф. Прокопенко)

9. Про затвердження тем дисертаційних досліджень (кандидат філологічних наук, учений секретар університету Т.І. Тищенко).

10. Про рекомендацію до друку (кандидат філологічних наук, учений секретар університету Т.І. Тищенко).

I. СЛУХАЛИ: Наукова доповідь: «Форми часу в системі культури» (доктор філософських наук О.Г. Роговський).

Проблематика часу багатогранна і складна, завжди привертала увагу людини і науково-філософської думки. Актуальність цієї проблематики посилюється необхідністю адекватно відповідати на виклики сучасного історичного періоду, що характеризується прискоренням і ущільненням соціального часу, необхідністю постійного реформування, усвідомлення наслідків діянь людини, спільної залежності від майбутнього. Все це потребує нового ставлення до часу і раціонального його використання на основі комплексного підходу в його дослідженні, як важливішого культурно-антропологічного аспекту. Дійсно, наукове розуміння часу як четвертого виміру простору ніяким чином не допомагає існуванню людини. Нове ставлення до часу виходить за рамки прагматики і об'єктивізму і набуває ціннісного, культурно-антропологічного виміру, оскільки час є не тільки формою, виміром, але й фундаментальною умовою і власне тканиною людського існування. Історичний досвід ХХ ст. свідчить про те, що знецінення часу веде до знецінення людини, а його відсутність є ознакою трагізму. Цей підхід допомагає людині вільно орієнтуватися між повільним і прискореним часом, минулим і майбутнім і спрямований на гармонізацію його стосунків із часом. Запропонований культурно-антропологічний підхід у дослідженні часу спрямований також на поглиблення розуміння реалій сьогодення: глобальної єдності і фрагментації світу, технізації і віртуалізації стосунків, ущільнення просторово-часових відносин. В умовах України розуміння цих процесів ускладнюється проблемами становлення державності та громадянського суспільства і одночасно і необхідністю їх реформування відповідно сучасним вимогам.

Актуальність цієї проблематики виявляється у вирішенні ділеми між зимовим і літнім часом, що потребує урахування взаємовідносин між природно-біологічною і соціально-культурною його формами, між економічною прагматикою і фізіологічними можливостями людини. Будь-яке рішення цього питання також набуває і політичного сенсу у контексті орієнтації на Схід чи на Захід. Це також торкається проблеми переходу з юліанського на григоріанський календар у християнстві, або переходу на нові терміни зодіакальних знаків відповідно сучасному положенню зодіакальних сузір'я.

На рівні повсякденності ознакою реальності часу є годинник, який насправді є засобом його вимірювання і використання. Годинник на ратуші європейських міст символізував оволодіння часом і їх самостійність і був засобом синхронізації, організації суспільного життя. Також і календар слід

розглядати як засіб структурування, культурного освоєння часу через встановлення днів праці і відпочинку, свят і обрядів, ритуалів, які вже виражають сакралізацію часу відповідно національним традиціям і природним циклам. Звідси поділення часу на земний і небесний (сакральний), яке відповідає ієрархічному, вертикальному виміру культури.

В сучасному контексті більш адекватним є поділення часу на монохронний, синхронізуючий характерний для матеріальної цивілізації і Західної культури і поліхронний, множинний час, що відображає різноманітність видів праці, національних традицій і переважає в духовній культурі і Сходу. Зрозуміло, що чинниками першого типу часу є процеси глобалізації, формування світового ринку, а другого типу – ідеологія і практика мультикультуралізму. В сучасних умовах переважання монохронного (синхронізуючого) часу над поліхронним призводить до зменшення різноманіття культурного простору, його масовізації і уніфікації. Крім того, наближення, інтеграція різноманітних культурних традицій може стати фактором посилення конфліктності, насильства у суспільстві, що ми бачимо у таких проявах феномену «зіткнення цивілізації» як тероризм, расова, релігійна нетерплячість. Все це актуалізує другий, поліхронний тип часу, який спрямований на збереження культурного різноманіття і природно-повільного часу, у якому власне і відбувається внутрішня робота свідомості. В цілому, історичний час є таким потоком хронологічного, який постійно змінює свій характер, напрям то в бік універсальності, повторності, вічного, то в бік специфічного, неповторного, природного. Такою же плинною, гнучкою повинна бути свідомість людини для збагнення і використання часу. Пізнання часу значною мірою пов'язане з подоланням його зовнішньої новизни в сьогоденні і виявленням його циклічно-повторюваного характеру.

В онтологічному аспекті час розглядається як універсальна характеристика людського буття, яка розкривається через єдність трьох модусів часу (минуле, теперішнє, майбутнє) і вічності. Навпаки, простір, переважно, локалізує і обмежує людину, яка на емпіричному рівні сприймає час виключно у формі руха. Пізнання буття значною мірою і є пізнанням часу, що відбувається шляхом подолання, зняття відмінностей між моментами і модусами часу, тобто минулим і майбутнім, які поєднуються в більш масштабних, великих історичних періодах, добах, що також актуалізовано у поняттях тривалість, безперервність. До того ж синтез часу і простору відбувається в практичній діяльності і подіях. Це збагнення і засвоєння часу пов'язане з розширенням свідомості через засвоєння його нейтрально-універсальних якостей. На відміну від простору, який є чинником специфікації (перш за все в напрямку Схід – Захід), час є чинником універсалізації буття, оскільки здатний зливатися з будь-якою подією, робити одночасними будь-які явища, включаючи протилежно спрямовані суб'єкти діяльності або тенденції розвитку і в кінцевому рахунку актуалізувати їх спільність. Це розширення свідомості або трансцендентування може здійснюватися у формах перспективної орієнтації, коли людина звернена на майбутнє і прогресивний розвиток або ретроспективну орієнтацію, яка є

основою консервативної свідомості, спрямованої на повернення втраченого стану. В культурно-історичному процесі спостерігаються циклічні коливання між цими орієнтаціями: якщо на початку століття, періоду переважає перспективна (футуристична) орієнтація свідомості, то наприкінці – ретроспективна. Наприклад, у XX сторіччі переважання першої орієнтації спостерігалось двічі: на початку століття і в післявоєнні десятиріччя 50-60 рр.

Час набуває специфічні форми в різних сферах культури, перш за все в матеріальній і духовній. Для першої сфери характерне використання часу і переважання кількісних критеріїв («час – гроші»), що веде до його інтенсифікації і актуалізації малого часу, коротких періодів. Навпаки, у духовній культурі переважає внутрішній час і якісні критерії, що веде до актуалізації великих його форм, тобто великих періодів. Дійсно, аналіз текстів Біблії і Євангелія дозволяють зробити висновок, що малі періоди часу переважно набувають негативного сенсу покарання, страждання, а великі періоди (40 дн., 50, 1000 років) – набувають сенсу нагороди, благодаті.

Таким чином культурно-антропологічний підхід спрямований не тільки на раціональне використання часу, а на гармонізацію зовнішнього, соціального і внутрішнього його форм. В умовах інтенсифікації і дефіциту, ущільнення зовнішнього часу, які не ведуть до збільшення вільного часу для саморозвитку, особливої значущості набуває саме внутрішній повільний час як більш наближений до природнього, а також і до культурно-духовних цінностей.

УХВАЛИЛИ: Інформацію прийняти до відома.

II. СЛУХАЛИ: Про рекомендацію кандидатури для присвоєння Міжнародної літературної премії імені Михайла Шолохова (доктор педагогічних наук, професор, академік НАПН України, ректор І.Ф. Прокопенко).

УХВАЛИЛИ: Рекомендувати кандидатуру професора, завідувача кафедри української та світової літератури Маслова І.С. для присвоєння йому Міжнародної літературної премії імені Михайла Шолохова.

III. СЛУХАЛИ: Представлення до вчених звань (кандидат філологічних наук, доцент, учений секретар університету Т.І.Тищенко)

УХВАЛИЛИ: 1. Протокол лічильної комісії затвердити.
2. Представити до вченого звання *професора*:

- доктора філософських наук Садоху Олену Володимирівну, кафедра філософії, («за» - 46, «проти» - немає, недійсних бюлетенів - немає);

- кандидата педагогічних наук Черновол-Ткаченко Раїсу Іванівну, кафедра наукових основ управління та психології,
(«за» - 46, «проти» - немає, недійсних бюлетенів - немає);

3. Представити до вченого звання *доцента*:

- кандидата педагогічних наук Вохмяніну Ірину Вадимівну, кафедра виконавської майстерності та оркестрової підготовки,
(«за» - 46, «проти» - немає, недійсних бюлетенів - немає);
- кандидата педагогічних наук Карпову Ларису Георгіївну, кафедра загальної педагогіки та педагогіки вищої школи,
(«за» - 45, «проти» - 1, недійсних бюлетенів - немає);
- кандидата філологічних наук Лебеденко Юлію Миколаївну, кафедра української мови,
(«за» - 45, «проти» - немає, недійсних бюлетенів - 1);
- кандидата філологічних наук Малахову Олену Анатоліївну, кафедра української мови,
(«за» - 45, «проти» - 1, недійсних бюлетенів - немає);
- кандидата педагогічних наук Полякова Андрія Олександровича, кафедра державно-правових дисциплін та міжнародного права,
(«за» - 45, «проти» - 1, недійсних бюлетенів – немає);
- кандидата технічних наук Сидоренко Ольгу Володимирівну, кафедра хімії,
(«за» - 46, «проти» - немає, недійсних бюлетенів - немає);
- кандидата педагогічних наук Хлебнікову Таліну Миколаївну, кафедра наукових основ управління та психології
(«за» - 46, «проти» - немає, недійсних бюлетенів - немає);

IV. СЛУХАЛИ: Інформація про роботу спеціалізованої вченої ради К 64.053.06 (учений секретар спеціалізованої вченої ради, доктор педагогічних наук, професор О.В. Попова).

Наказом ВАК України від 31 травня 2010 р. № 347 спеціалізованій вченій раді надано право на період до 31 травня 2013 р. проводити захист дисертацій за спеціальностями:

13.00.01 – загальна педагогіка та історія педагогіки

13.00.04 – теорія і методика професійної освіти

13.00.07 – теорія і методика виховання.

За звітній період спеціалізована вчена рада провела 17 засідань, на яких відбувся захист 21-ї кандидатської дисертації (10 дисертацій за

спеціальністю – 13.00.01 – загальна педагогіка та історія педагогіки; 5 – 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти; 6 – 13.00.07 – теорія і методика виховання.

Низку робіт присвячено проблемі професійної підготовки майбутнього вчителя, у тому числі досліджено такі її аспекти, як формування акмеологічної позиції майбутнього вчителя (Г.С. Коваленко), підготовка майбутніх учителів гуманітарного профілю до формування оцінних суджень старшокласників (О.Л. Веровська). В історико-педагогічному аспекті проблему підготовки вихователів до виховання дітей дошкільного віку дослідила В.О Євтушенко.

У дисертаціях О.Д. Черкашина і А.О.Пожидаєва досліджено проблему професійної підготовки майбутніх офіцерів у ВНЗ системи МВС України (формування професійної спрямованості та організаторських здібностей). Формуванню професійної іншомовної компетентності майбутніх юристів у фаховій підготовці присвячено дисертацію Д.І. Демченко.

Більшість дисертаційних робіт виконано за спеціальністю 13.00.01 – загальна педагогіка та історія педагогіки, у яких зокрема досліджено такі проблеми, як розвиток початкової освіти (Н.О. Белозьорова) та дошкільного виховання в діяльності громадської приватної ініціативи на Слобожанщині у другій половині XIX - початку XX ст. (Н.М. Туренко); педагогічне стимулювання навчально-пізнавальної діяльності учнів загальноосвітніх навчальних закладів України в другій половині XIX ст. (О.Г. Ткаченко), розвиток принципу самостійності в історії гімназичної освіти (В.О. Курашова) та в практиці вищих навчальних закладів (О.В. Карасьова) в XIX - початку XX ст., музична освіта та виховання дітей і молоді на Чернігівщині (XVIII – XIX ст.) (С.І Матвієнко).

Питанням розвитку освіти в зарубіжних країнах присвячено дисертації Ю.О.Пивовар (організація обдарованої молоді у Німеччині другої половини XX ст.) та О.В. Мокроменко (розвиток елементарної освіти у Великій Британії у XIX ст.).

Слід відзначити як позитивну тенденцію збільшення захистів дисертацій за спеціальністю 13.00.07 – теорія і методика виховання: так, у 2008 році не було захищено жодної дисертації за цією спеціальністю, у 2009 – тільки 1, за останній період – 6.

У дисертаціях за зазначеною спеціальністю досліджено такі актуальні проблеми сучасної педагогічної науки, як природоохоронне виховання старшокласників (М. М. Дяченко-Богун), емоційне виховання молодших школярів (О.Л. Бухало, В.С.Ульянова), виховання у студентської молоді національної гідності (В.І. Одарченко) та відповідальності (Р.В. Зеленський), формування міжособистісних взаємин студентів-першокурсників педагогічного ВНЗ (О.В. Маріна).

Результати всіх захищених наукових робіт мають досить високий рівень апробації та широко впроваджено в освітню практику загальноосвітніх шкіл (О.Л. Бухало, М. М. Дяченко-Богун, В.С.Ульянова), педагогічних ВНЗ (І.В. Авескулова, Р.В. Зеленський, О.Г. Ткаченко, О.Л. Веровська, О.В. Маріна,

В.І. Одарченко та ін.), вищих військових навчальних закладів (О.Д. Черкашин, А.О. Пожидаєв), юридичних (Д.І. Демченко).

Основні матеріали і результати усіх дисертаційних досліджень були використані дисертантами у педагогічній роботі під час викладання курсів «Загальна педагогіка», «Історія педагогіки», «Основи педагогічної майстерності», «Порівняльна педагогіка», «Вища школа та Болонський процес», під час проведення аудиторних та позааудиторних занять у процесі професійної підготовки майбутніх фахівців, при написанні курсових і дипломних робіт у вищих педагогічних навчальних закладах, у системі післядипломної освіти педагогічних кадрів, у підготовці підручників, навчальних посібників із педагогіки. За результатами проведених досліджень розроблено і запроваджено в практику педагогічного ВНЗ спецкурси, зокрема: «Елементарна освіта у Великій Британії (історичний аспект)» (О.В. Мокроменко), «Теорія і практика організації навчання обдарованої молоді у Німеччині (історико-педагогічний аспект)» (Ю.О. Пивовар) та багато інших.

Рада рекомендує використовувати результати усіх розглянутих наукових робіт, насамперед, у системі вищої та післядипломної освіти як науково-методологічне і навчально-методичне забезпечення різноманітних курсів і дисциплін педагогічного профілю, у подальшій розробці теоретико-методологічного інструментарію дослідження проблеми підвищення ефективності навчально-виховного процесу в середніх загальноосвітніх та вищих педагогічних навчальних закладах, у практиці підготовки майбутніх фахівців у вищих закладах освіти III-IV рівнів акредитації, а також у розробці освітніх програм модернізації вітчизняної системи освіти, виховання особистості відповідно до запитів сучасності, програм і культурних проєктів з питань навчання і виховання молодого покоління в сучасних умовах.

УХВАЛИЛИ: Інформацію прийняти до відома.

V. СЛУХАЛИ: Звіт докторанта третього року навчання В.В. Ворожбіт (перевіряючі: доктор педагогічних наук, професор Ю.Д. Бойчук, доктор педагогічних наук, професор В.М. Гриньова).

За звітний період Ворожбіт В.В. – докторант кафедри історії педагогіки та порівняльної педагогіки Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди, науковий керівник – доктор педагогічних наук, професор О.М. Микитюк, проводила наукове дослідження за темою дисертації «Теорія і практика духовно-морального виховання учнів загальноосвітніх закладів України (середина XIX – початок XX ст.)» на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук за спеціальністю 13.00.01 – загальна педагогіка та історія педагогіки.

Підготовлено матеріал у навчальні посібники, які отримали гриф Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України: «Курс лекцій з

порівняльної педагогіки» (2007), «Історія педагогіки» (2008) за загальною редакцією професора Г.В. Троцько (авторський внесок склав 5,2 друк.арк.).

У співавторстві опубліковано навчально-методичні матеріали для студентів вищих педагогічних навчальних закладів I-IV рівнів акредитації: «Історія педагогіки: методичні рекомендації до проведення семінарських занять з курсу «Історія педагогіки» (200) (співавтори: А.Г. Відченко, Л.А. Штефан), авторський внесок склав 1 друк.арк.; «Історія педагогіки : робочий зошит для практичних семінарських занять, самостійної роботи студентів» (2008), авторський внесок склав 2 друк.арк.; «Порівняльна педагогіка: методичні рекомендації до проведення семінарських занять з курсу «Порівняльна педагогіка» (2008) (співавтори: А.Г. Відченко, Л.А. Штефан та ін). [Електронна версія : формат HTML], авторський внесок склав 1 друк.арк.

Хід та узагальнення, отримані у ході дослідження висвітлено в 21 одноосібній статті у наукових фахових виданнях, обсяг 10,5 друк.арк., а також у тезах виступів на 18 науково-практичних конференціях, із них – міжнародні: «Соціально-гуманітарні вектори педагогіки вищої школи», (Харків, 15-16 квітня 2010 р., Харківська державна академія дизайну і мистецтв), «Освіта і доля нації. Перспективи та орієнтири розвитку українського суспільства», (Харків, 21-22 жовтня 2010 р., ХНПУ імені Г.С. Сковороди, Інститут вищої освіти АПН України), «Формування цінностей сучасної особистості» (Дрогобич, 20-21 вересня 2007 р., Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка), «Освіта і доля нації. Антикризовий потенціал освіти і виховання», (Харків, 2-3 жовтня 2009 р., ХНПУ імені Г.С. Сковороди), «Професіоналізм викладача вищої школи : освітні технології. До 90-річчя заснування МДУ», (Миколаїв, березень 2004 р., Інститут педагогіки і психології професійної освіти, Миколаївський державний університет імені В.О. Сухомлинського), «Релігія, релігійність, філософія та гуманітарні знання у сучасному інформаційному просторі: національний та інтернаціональний аспекти» (Луганськ, 23-24 грудня 2010 р., кафедра практичної філософії та теології Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля.

Наукові публікації з теми дисертації розміщено на офіційних освітніх сайтах Асоціації «Аналітикум», ТОВ «ТК Меганом», адреса сторінки: www.intkonf.org, а також – на інтелект-порталі Південноукраїнського гуманітарного альянсу, адреса: www.zinet.info.

Дослідження цієї проблеми проводили як теологи, психологи, так і філософи, історики, політологи й педагоги. Виходячи з цієї позиції надзвичайно актуальна й перспективна процесуально-інструментальна розробка шляхів і засобів духовно-морального виховання дітей. Створення конкретних, недовготривалих, результативних проєктів, спрямованих на виховання морально-етичних якостей особистості, звичайно, при загальній спрямованості навчально-виховного процесу на духовний розвиток особистості.

Джерелознавчу базу дослідження склали зарубіжна й вітчизняна психолого-педагогічна та філософська література з проблем освіти: монографії, дисертації, автореферати дисертацій, наукові статті, підручники тощо.

З метою забезпечення вірогідності наукових результатів опрацьовано широку базу науково-теоретичних і архівних джерел. Зокрема, документи й матеріали Центрального державного архіву вищих органів влади та управління України (ЦДАВО України) – Ф. 16, 166, Центрального державного історичного архіву України (ЦДІА України) – Ф. 707, Центрального державного історичного архіву Києва (ЦДІА Києва) – Ф. 1235, фонди відділу рідкісних видань Національної наукової бібліотеки України імені В.І. Вернадського, науково-довідкової бібліотеки Центрального державного історичного архіву м. Києва, Державної науково-педагогічної бібліотеки АПН України імені В.О. Сухомлинського, Харківської державної наукової бібліотеки імені В.Г. Короленка.

Наукова новизна і теоретичне значення дослідження полягає у тому, що конкретизовано у цілісності філософські, культурно-історичні, соціально-психологічні витoki духовно-морального виховання в історії вітчизняної педагогічної думки; науково обґрунтовано етапи розвитку теоретичних ідей духовно-морального виховання учнів у загальноосвітніх закладах України (середина ХІХ – початок ХХ століття). Відповідно симбіотичного підходу конкретизовано сутність духовно-морального виховання як процес примирення та урівноваження наукового та духовного компонентів релігієзнавчого і раціонального навчання, спрямованого на збереження і розвиток духовного здоров'я. У науковій роботі охарактеризовано в історико-педагогічній проекції пізнавальні компоненти (знання: повсякденного та наукового, елементи політичної, естетичної, релігійної та морально-правової свідомості), ціннісні орієнтири людини з моральної та політико-правової сфери, ідеалам, народженим у конкретно історичний період, поведінковий компонент як складова практичного втілення теоретичних розробок методистів, науковців, учителів українських загальних закладів освіти у другій половині ХІХ ст.

Практичне значення дослідження: узагальнений досвід розробки змісту, використання форм і методів духовно-морального виховання учнів у загальноосвітніх закладах України у досліджуваний період склали основу для розробки авторської програми духовно-морального виховання дітей і молоді; схарактеризовані прогностичні тенденції духовно-морального виховання учнів у сучасних загальноосвітніх закладах України.

За матеріалами дисертаційного дослідження підготовлено в авторській редакції наукову монографію «Духовно-моральне виховання учнів загальноосвітніх закладів України: історико-педагогічний аспект), загальний обсяг – 537 с., 22 друк.арк.

**Виступ перевіряючого, доктора педагогічних наук, професора
Гриньової В.М.**

За звітний період Ворожбіт В.В. – докторант кафедри історії педагогіки та порівняльної педагогіки Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди, науковий керівник – доктор педагогічних наук, професор О.М. Микитюк, виконала індивідуальний план науково-дослідної роботи. В.В. Ворожбіт працює над темою дисертації «Теорія і практика духовно-морального виховання учнів загальноосвітніх закладів України (середина ХІХ – початок ХХ ст.)» на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук за спеціальністю 13.00.01 – загальна педагогіка та історія педагогіки. Хід та узагальнення, отримані у ході дослідження, В.В. Ворожбіт *висвітлено в 21 одноосібній статті у наукових фахових виданнях, обсяг 10,5 друк.арк.*

В.В. Ворожбіт підготувала матеріал у навчальні посібники, які отримали гриф Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України: «Курс лекцій з порівняльної педагогіки» (2007), «Історія педагогіки» (2008) за загальною редакцією професора Г.В. Троцько (авторський внесок склав 5,2 друк.арк.).

В.В. Ворожбіт у співавторстві опубліковано навчально-методичні матеріали для студентів вищих педагогічних навчальних закладів I-IV рівнів акредитації: «Історія педагогіки: методичні рекомендації до проведення семінарських занять з курсу «Історія педагогіки» (200) (співавтори: А.Г. Відченко, Л.А. Штефан), авторський внесок склав 1 друк.арк.; «Історія педагогіки : робочий зошит для практичних семінарських занять, самостійної роботи студентів» (2008), авторський внесок склав 2 друк.арк.; «Порівняльна педагогіка: методичні рекомендації до проведення семінарських занять з курсу «Порівняльна педагогіка» (2008) (співавтори: А.Г. Відченко, Л.А. Штефан та ін). [Електронна версія : формат HTML], авторський внесок склав 1 друк.арк.

Докторант В.В. Ворожбіт достатньою мірою здійснила *апробацію ходу і висновків дисертаційного дослідження у тезах виступів на 18 науково-практичних конференціях*, із них – міжнародні: «Соціально-гуманітарні вектори педагогіки вищої школи», (Харків, 15-16 квітня 2010 р., Харківська державна академія дизайну і мистецтв), «Освіта і доля нації. Перспективи та орієнтири розвитку українського суспільства», (Харків, 21-22 жовтня 2010 р., ХНПУ імені Г.С. Сковороди, Інститут вищої освіти АПН України), «Формування цінностей сучасної особистості» (Дрогобич, 20-21 вересня 2007 р., Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка), «Освіта і доля нації. Антикризисний потенціал освіти і виховання», (Харків, 2-3 жовтня 2009 р., ХНПУ імені Г.С. Сковороди), «Професіоналізм викладача вищої школи : освітні технології. До 90-річчя заснування МДУ», (Миколаїв, березень 2004 р., Інститут педагогіки і психології професійної освіти, Миколаївський державний університет імені В.О. Сухомлинського), «Релігія, релігійність, філософія та гуманітарні знання у сучасному інформаційному просторі: національний та інтернаціональний аспекти» (Луганськ, 23-24

грудня 2010 р., кафедра практичної філософії та теології Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля.

Наукові публікації докторанта В.В. Ворожбіт розміщено на офіційних освітніх сайтах Асоціації «Аналітикум», ТОВ «ТК Меганом», адреса сторінки: www.intkonf.org, а також – на інтелект-порталі Південноукраїнського гуманітарного альянсу, адреса: www.zinet.info.

За матеріалами дисертаційного дослідження докторантом В.В. Ворожбіт підготовлено в авторській редакції наукову монографію «Духовно-моральне виховання учнів загальноосвітніх закладів України: історико-педагогічний аспект), загальний обсяг – 537 с., 22 друк.арк. Монографія складається п'яти розділів. Із них: розділ 1 «Теоретичні засади дослідження духовно-морального виховання учнів загальноосвітніх закладів України» присвячено аналізу підходів до вивчення проблеми, визначенню категорійного поля і методологічних засад дослідження. Другий розділ монографії присвячено обґрунтуванню витоків та етапів розвитку теоретичних ідей духовно-морального виховання дітей залежно від рівня розвитку педагогічної теорії, що впливала на формування виховного ідеалу, нормативне забезпечення змістового і методичного складників виховного процесу. Третій і четвертий розділи розкривають досвід використання форм і методів духовно-морального виховання учнів загальноосвітніх закладів в Україні у середині ХІХ – на початку ХХ ст., особливості взаємодії родини, школи і громадських установ для досягнення виховного ідеалу, значення авторитету вихователя, священників-законовчителів. У п'ятому розділі «Тенденції духовно-морального виховання учнів сучасних шкіл в Україні» конкретизовано шляхи використання педагогічно цінного досвіду духовно-морального виховання дітей в сучасних умовах, зокрема в розробці змісту, організації виховного процесу.

В.В. Ворожбіт ґрунтовно проаналізувала широку джерельну базу. У монографії міркування і висновки автора підкріплені посиланнями на першоджерела (*видання періоду дослідження складають 182 одиниці списку використаних джерел з 234, докторантом опрацьовано 194 архівних документів Державних архівів Харківської, Сумської, Львівської, Миколаївської областей, Центрального державного історичного архіву України у м. Києві і Львові, архівні документи і рукописи краєзнавчих музеїв міст Ужгорода, Тернополя, Києва, історичного музею у м. Харкові.*

Наукові публікації у фахових виданнях, тези виступів на науково-практичних конференціях, представлена на рецензію наукова монографія свідчить про те, що докторант В.В. Ворожбіт виконала індивідуальний план науково-дослідної роботи, опанувала методологією педагогічної теорії, має достатню кількість одноосібних наукових праць, результати дослідження повною мірою представлено на науково-практичних конференціях. Це дає підстави позитивно оцінити науково-дослідну роботу докторанта кафедри історії педагогіки та порівняльної педагогіки В.В. Ворожбіт.

УХВАЛИЛИ: 1. Інформацію прийняти до відома.

2. Роботу над дисертаційним дослідженням признати задовільною.

VI. СЛУХАЛИ: Про представлення кандидатур до нагородження Почесною грамотою Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України за участь у II етапі Всеукраїнської олімпіади з інформатики (кандидат філологічних наук, учений секретар університету Т.І. Тищенко).

УХВАЛИЛИ: Представити до нагородження Почесною грамотою Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України за участь у II етапі Всеукраїнської олімпіади з інформатики кандидатів педагогічних наук, доцентів Колгатіна О.Г., Олефіренко Н.В., Пономарьову Н.О.

VII. СЛУХАЛИ: Про присвоєння звання Почесного доктора Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди Президенту НАПН України Кременю Василю Григоровичу та заступнику Президента НАН України Неклюдову Івану Матвієвичу (доктор педагогічних наук, професор, академік НАПН України, ректор І.Ф. Прокопенко).

УХВАЛИЛИ: Присвоїти звання Почесного доктора Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди Президенту НАПН України Кременю Василю Григоровичу та заступнику Президента НАН України Неклюдову Івану Матвієвичу.

VIII. СЛУХАЛИ: Про підтримку клопотання Головного управління освіти і науки Харківської обласної державної адміністрації про виключення із складу структурних підрозділів університету Балаклійського та Красноградського педагогічних коледжів (доктор педагогічних наук, професор, академік НАПН України, ректор І.Ф. Прокопенко)

УХВАЛИЛИ: Вчена рада Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди не заперечує проти виключення із складу структурних підрозділів університету Балаклійського та Красноградського педагогічних коледжів у встановленому законом порядку.

IX. СЛУХАЛИ: Про затвердження тем дисертаційних досліджень (кандидат філологічних наук, доцент, учений секретар університету Т.І. Тищенко).

УХВАЛИЛИ: **1. Затвердити теми докторських дисертаційних робіт:**

Корабльова В.М.: «Віртуальне буття культури: еволюція і репрезентації».

Москаленко О.В.: «Принципи соціального страхування в сучасних умовах господарювання».

Приходько Г.І.: «Розвиток громадських ініціатив у галузі фізичного виховання учнівської молоді в Україні (XIX – початок ХХ ст.)».

2. **Затвердити теми кандидатських дисертаційних робіт:**

Арнольдї-Семсерової Ю.О.: «Правове регулювання пенсійного забезпечення медичних працівників».

Васютенко І.О.: «Вербалізація духовного світу Миколи Бажана у мовно-літературному процесі 20-30 років ХХ століття».

Вельможна Л.В.: «Формування моральної позиції майбутнього офіцера системи МВС України у процесі професійної підготовки».

Дейніченко В.Г.: «Підготовка старшокласників загальноосвітньої школи до проектування власної пізнавальної діяльності в навчанні».

Ісаєва М.Є.: «Підготовка майбутніх учителів початкових класів до створення освітньо-виховного середовища».

Кирилів В.О.: «Розвиток навчання в дослідженнях і експериментах харківських педагогів (60-ті роки ХХ століття)».

Мельник П.В.: «Конкурсний порядок прийняття на роботу».

Синицький О.М.: «Небезпечні ігри та згубні звички: філософсько-антропологічний аналіз».

Скавронська О.М.: «Організація соціально-педагогічної діяльності з неповнолітніми правопорушниками в Україні (перша половина ХХ століття)».

Скриль О.І.: «Проблема виховання милосердя у школярів підліткового віку у вітчизняній думці другої половини ХХ століття».

Соколовський В.В.: «Формування емоційно-вольової культури курсантів вищого навчального закладу системи МВС України у процесі професійної підготовки».

Трейзон О.Б.: «Підстави розірвання трудового договору за п.1 ст.40 КЗпП України».

Шарун Ю.Ф.: «Проблема формування мовленнєвої культури студентів негуманітарних спеціальностей класичних університетів у другій половині ХХ століття».

Шмоніна Т.А.: «Педагогічні умови природничо-наукової підготовки іноземних студентів на підготовчих факультетах вищих навчальних закладів».

Мілаш О.О.: «Формування дослідницької культури майбутніх учителів історії та суспільствознавства у процесі фахової підготовки».

3. **Уточнити теми докторських дисертаційних робіт:**

Ткаченко Л.П.: «Розвиток риторики як навчального предмета у вітчизняній науковій думці (XVI-XIX ст.)».

4. Уточнити теми кандидатських дисертаційних робіт:

Колосова С.В.: «Драматургія М.С. Гумільова: стилізація та інтертекст».

Х. СЛУХАЛИ: Про рекомендацію до друку (кандидат філологічних наук, доцент, учений секретар університету Т.І. Тищенко).

УХВАЛИЛИ: Рекомендувати до друку:

1. Монографію «Концептуальні засади формування культури здоров'я особистості молодшого школяра» викладача кафедри психології Мельника Ю.Б.
2. Монографію «Життєва компетентність особистості: філософсько-антропологічний та соціокультурний виміри» Степаненко І.В. і Степаненка М.Д.
3. Монографію «Учена рада університету: історія, теорія, досвід» кандидата педагогічних наук, доцента, докторанта кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи Зеленської Л.Д.
4. Монографію «Мемуари російських офіцерів – учасників русско-турецької війни 1828-1829 гг. как исторический источник: структура и содержание» кандидата історичних наук Гокова О.О.
5. Монографію «Емоційне вигорання вчителів (основні закономірності динаміки)» Кузнецова М.А., Грицук О.В.
6. Навчальний посібник «Людина й економіка» доктора педагогічних наук, професора, академіка І.Ф. Прокопенка.
7. Начальний посібник «Хрестоматія з історії педагогіки» за загальною редакцією доктора педагогічних наук, професора, члена-кореспондента НАПН України А.В. Троцько.
8. Науковий інформаційний журнал «Новий колегіум» за ред. М.Ф. Бондаренко.
9. Навчально-методичні рекомендації «Колегіальне самоврядування в університетах Європи та України» кандидата педагогічних наук, доцента Зеленської Л.Д.
10. Підручник для студентів вищих навчальних закладів «Основи банківської справи» (за загальною редакцією доктора педагогічних наук, професора, академіка І.Ф. Прокопенка, кандидата економічних наук, професора В.І. Ганіна, доцента кафедри фінансів і обліку В.В. Соляр).

Голова вченої ради
Секретар вченої ради

І.Ф. Прокопенко
Т.І. Тищенко